

*rAnt*Groen

PB-PP
BELGIE(N) - BELGIQUE
EDEGEM 1
8/5124

P106235 - Driemaandelijks tijdschrift van Natuurpunt Zuidrand Antwerpen - januari - februari - maart 2023 - jaargang 22 nr. 85

natuurpunt
Zuidrand Antwerpen

www.zuidrand.be

AFZENDER en VU:
Erlend Hansen
Verbindingsstraat 42
2650 Edegem
Afgiftekantoor Edegem 1

Bestuursleden en coördinatoren

Hugo Waeterschoot, voorzitter
en coörd. Beleidswerkgroep
03/455 22 12 - 0477/33 23 30
hugo.waeterschoot@scarlet.be
Erlend Hansen, secretaris
0472/78 20 58- erlend.hansen@skynet.be
Sofie Calcoen, penningmeester
sofie.calcoen1@gmail.com
Maurice De Neve, beheer Fort 7
maurice.deneve1@gmail.com
Rudi Leemans, beheer Groen Neerland
03/828 43 16-rudolf.leemans@telenet.be
Niels Schild, coördinator communicatie
natuurpunt.zuidrand@gmail.com
Lucy de Nave, bestuurslid
03/237 99 52-Lucy.denave@gmail.com
Nicole Boussemaere, bestuurslid
013/30 85 47
nicole.boussemaere@gmail.com
Maggy Troffaes, bestuurslid
03/827 83 60-maggy.troffaes@skynet.be
Floriss Van Volsem, bestuurslid
03/455 23 05 -mariannejmm@gmail.com
Els Wynants, bestuurslid
0497/42 74 29-wynantsels@gmail.com
Stany Marichal, bestuurslid
0478/56 45 84
stanislas.marichal@telenet.be
David Wouters, bestuurslid
0476/414174
monument.Fort 7@zuidrand.be

Contactinformatie

Fort 7:
Natuur: contact.Fort 7@zuidrand.be
Monument: David Wouters
0476/414174 - monument.Fort 7@zuidrand.be

Groen Neerland: Groen.Neerland@zuidrand.be
Rudi Leemans - 03/828 43 16

Uilenbos: Uilenbos@zuidrand.be

Edegemse beekvallei:
Edegemse.beekvallei@zuidrand.be

ARDEA: ardea@hobokensepolder.be

Redactie rAntGroen

rAntGroenverantwoordelijke:
Guido Van Boeckel
03/455 01 27-redactie@zuidrand.be

Verdeling: Sofie Calcoen
contactgegevens: zie bestuursleden

Verslagen te zenden naar:
Tuur Wuyts
03/449 99 11-arthurwuyts@telenet.be

Zuidrand.waarnemingen.be:
Veerle De Saedeleer,
vee_saddler@yahoo.co.uk

Omslagfoto: Voorjaarsflora Uilenbos

Foto's p.2:
boven: Brandganzen in de vlucht
onder: Blauwe reiger - foto: Eddie Schild

editoriaal

Laat 2023 een jaar zijn van doorbraken ten voordele van natuur

De belangrijkste verwezenlijkingen van 2022

Het lijkt wel of 2022 voorbijgevlogen is en bijzonder druk was. Misschien komt dit doordat een aantal projecten vertraging opliepen door Covid, misschien om andere redenen. We hebben dit jaar in ieder geval heel wat gerealiseerd, waaronder het afwerken en inzenden van de beheerplannen voor Fort 7 en de erkenningsaanvraag als type 4 (natuur)gebied voor het Uilenbos. Twee bijzonder belangrijke dossiers die het beheer van deze gebieden voor de komende 2 decennia gaan bepalen. Voor Fort 7 hebben we gekozen om monument en natuur als één geheel te beheren in lijn met de realiteit: Fort en natuur zijn volledig verweven en eerlijk gezegd ook volledig afhankelijk van elkaar. Dit betekent dat we naast inzet voor het natuurbeheer van het Fort vast en zeker ook nagaan welke herstel- of behoudswerken noodzakelijk zijn voor het Fort als monument, waarbij de veiligheidsknelpunten absolute prioriteit krijgen.

Wat de erkenning van het Uilenbos betreft hopen we van de minister groen licht te krijgen tegen het einde van 2023 zodat we subsidies krijgen voor de inrichting en het regulier onderhoud van dit bos. Voor Groen Neerland is ook een "update" in voorbereiding maar dit betreft enkel een aanpassing van het huidige beheerplan aan de nieuwe administratieve formaliteiten van het nieuwe natuurdecreet.

Recente initiatieven

Wanneer jullie dit lezen zouden we ook de omgevingsvergunningsaanvraag voor het uitgraven van een amfibieënpool en de aanleg van een knuppelpad aan de Edegemse Beek moeten aangevraagd hebben. Tevens proberen we een terrein te verwerven in Edegem om een grootse bosaanplant te voorzien einde 2023. Laat ons hopen dat we in de komende weken goede vooruitgang maken in deze zaak. Er is alvast een flinke interesse genoteerd vanwege de gemeente Edegem.

Natuureducatie blijft een aandachtspunt

Al bij al hebben we zeker heel wat van onze vooropgestelde doelen voor 2022 bereikt zoals gezamenlijk afgesproken op onze laatste LAV. Eerlijkheidshalve moeten we wel vermelden dat we op het vlak van cursussen dit jaar geen aanbod hadden, alhoewel dit wel voorzien was. Dit is dus zonder meer een aandachtspunt voor 2023. Om dit probleem op te lossen hebben we samen met Natuurpuntacademie afgesproken om zowel een Natuurbeheer- als een Natuurgidscursus te organiseren (startende in 2023) op regionaal vlak (groot Antwerpen) waarbij we samen werken met de buurafdelingen.

Ons jaarlijkse gezellig overlegmoment op 18 februari te Hove

Over al deze verwezenlijkingen en plannen hoor je meer op onze komende LAV. Inderdaad op zaterdagavond 18 februari hopen we je vast en zeker te kunnen ontmoeten voor een fijn gesprek, een drankje en een hapje en veel meer; op onze Lokale Algemene Vergadering. We sluiten het vorige jaar feestelijk af en bekijken samen wat we in 2023 plannen en willen bereiken. Je moet zeker komen, beloofd!

Tot slot toch nog even een aantal medewerkers in het bijzonder in de bloemetjes zetten

Rudi Leemans heeft jaren het beheer in Groen Neerland geleid. Van de verwerving, de inrichting, tot en met de huidige natuurwaarden van het reservaat, ze dragen zijn stempel. Rudi heeft besloten om het beheer aan een nieuwe generatie over te laten. We willen hem natuurlijk heel hartelijk danken voor zijn jarenlange inzet en fantastische verwezenlijking.

Sofie, onze huidige penningmeester, zetten we ook in de bloemetjes. Ze gaat begin 2023 verhuizen buiten de afdeling. Sofie bracht naast haar inzet altijd haar gulle lach en opgewektheid mee en die gaan we allen hard missen denk ik. Sofie zal het boekjaar nog afsluiten maar we gaan dus op zoek moeten naar een nieuwe penningmeester (zie verder in rAntGroen).

Tot slot vieren we op de LAV het anonieme lid.... Wat dat is.... Dat hoor je wel.

Als voorzitter wil ik in de naam van het bestuur jullie allemaal een aangenaam, natuurvriendelijk en vooral een gezond 2023 toe wensen.

Hugo Waeterschoot

Lidmaatschap Natuurpunt: 38 euro per jaar te storten op rekening van Natuurpunt vzw (BE17 2300 0442 3321 BIC:GEBABEBB) met vermelding: lidmaatschap, Afd. Zuidrand Antwerpen, naam en adres. Als lid van Natuurpunt Zuidrand Antwerpen ontvangt u het algemeen verenigingsmagazine Natuurblad en ons afdelings tijdschrift rAntGroen.

Adreswijziging: elke adreswijziging moet rechtstreeks gemeld worden aan Natuurpunt vzw, Coxiestraat 11 - 2800 Mechelen (<https://www.natuurpunt.be/pagina/adreswijziging-doorgeven>)

Abonnement op rAntGroen: voor leden van andere afdelingen door storting van 10 euro op onze rekening BE02 9799 7675 4740 BIC: ARSPBE22 met vermelding van: uw lidnummer, naam en adres.

Indien u rAntGroen enkel elektronisch wenst te ontvangen kan u dit melden bij Sofie - sofie.calcoen1@gmail.com

Alle betalingen voor onze afdeling dienen te gebeuren op volgende rekening:

BE02 9799 7675 4740 BIC: ARSPBE22 van Natuurpunt Zuidrand Antwerpen.

Op uw betalingen steeds reden van betaling, uw naam en e-mail adres of telefoonnummer vermelden a.u.b.

Fiscaal aftrekbare giften (min. 40 euro) dienen rechtstreeks gestort te worden op rekening

BE56 2930 2120 7588 BIC: GEBABEBB van Natuurpunt vzw, Coxiestraat 11, 2800 Mechelen met vermelding "Afdelingsfonds 3722, Zuidrand Antwerpen".

Verzekering: ieder lid is verzekerd inzake burgerlijke aansprakelijkheid bij deelname aan de Natuurpuntactiviteiten. Niet-leden gaan mee op eigen verantwoordelijkheid.

Inschrijving voor de autobustochten: de prijs is afhankelijk van de afstand. Zie hiervoor de bepalingen bij de desbetreffende aankondiging.

De eerst ingeschrevenen hebben voorrang indien de deelnemingsprijs betaald werd. Wie na storting niet mee kan, moet zo vlug mogelijk de leiding verwittigen zodat mensen die op de wachtlijst staan, kunnen meegaan.

Indien er onvoldoende inschrijvingen zijn, gaat de tocht door met eigen wagens.

Annulatie bij autobustochten: leden die door ernstige redenen niet kunnen deelnemen en uiterlijk 2 dagen vooraf de leiding verwittigen, hebben recht op een tegoedbon voor een volgende bustocht.

Annulatie bij weekends en reizen: om tijdig vervanging te vinden vragen we u om afzegging zo spoedig mogelijk te melden. Teneinde de kosten te recupereren vragen we steeds 10 % van de totale prijs bij afzegging. Bij afzegging binnen de maand voor de reis dient er minimum 25 % van de totale prijs te worden betaald of de reeds gemaakte kosten indien deze hoger liggen dan 25 %.

Maandag
2. 1 - 14.15u.

Fort 7, Wilrijk
Nieuwjaarswandeling

Afspraak: Legerstraat 40

Einde: 16.30u.

Om het nieuwe jaar goed in te zetten nodigt het bestuur van NP Zuidrand Antwerpen jullie uit om een verkwikkende wandeling te maken in het natuurgebied van Fort 7.

Na de wandeling is er gelegenheid om wensen uit te wisselen en een vlotte babbel te doen bij een wijntje, koffie, thee of bij een pittige Gageleer !

Einduur hangt af van de stemming onder de aanwezigen.

Afspraak: 14.15 u. aan de ingang van het domein. Let op de spandoeken aan de ingang van het Fort.

Mee te brengen: verrekijker / fototoestel en flinke stapschoenen. Laarzen bij regenweer !

Leiding: Lucy de Nave - 03/237 99 52 - 0485/71 73 48 (GSM enkel op de dag zelf bereikbaar)

Zaterdag
7. 1 - 14u.

Fort 7, Wilrijk
Erfgoedwandeling

Afspraak: Legerstraat 40

Einde: 16.30u.

Inschrijven verplicht

Fort 7 is het meest volledig bewaarde van de nog resterende forten van de 19de-eeuwse verdedigingsgordel van Antwerpen, en is zowel beschermd bouwkundig erfgoed als een natuurreservaat van meer dan 30 hectare in beheer van Natuurpunt. Het is een combinatie van imposante bouwwerken, 160 jaar fascinerende geschiedenis, en prachtige natuur.

Vanop de hoge en steile wal van het hoofdfront hebben we een prachtig uitzicht op de brede gracht en op de grote caponnière, een imposant gebouw met langs weerszijden kanonkelders die aanvallers moesten beletten de gracht over te steken. Op het uiteinde van de wal bezoeken we een observatie- en bewakingsconstructie die het Duitse garnizoen daar aanlegde tijdens de Tweede Wereldoorlog. Dan gaan we verder over het linkerzijfront, waar de kanonnen stonden die het interval met het naburige Fort 6 moesten bestrijken om de vijand te beletten door te stoten naar de stad. Een aantal van de oorspronkelijke aarden geschutsofstellingen, traversen en borstweringen zijn hier bijzonder goed bewaard. Een ander deel werd kort voor de Eerste Wereldoorlog afgegraven om plaats te maken voor een betonnen flankeringsbunker met twee snelvuurkanonnen op plaataffuit.

Heel speciaal is de prachtig bewaarde artillerie-ingang die dwars doorheen de linkerkeelfrontwal loopt, en waarvan het metselwerk eruitziet alsof het nauwelijks een paar maanden oud is.

We sluiten af met een bezoek aan de binnenplaats en de eerste verdieping van het imposante reduit, het "fort binnen het fort" dat als laatste wijkplaats moest dienen als de vijand de rest van het fort zou veroverd hebben.

Deelname: om in te schrijven, of met elke vraag om info over het bezoek, ga naar fort7.anhaga.be/wandeling of stuur een e-mail naar monument.fort7@zuidrand.be met vermelding van aantal bezoekers en een mobiel nummer. We laten u dan snel weten of er plaats is, en anders welke alternatieven er zijn.

Afspraak: om 14 u. aan de ingang van Fort 7. Einde omstreeks 16.30 u.

Huisdieren zijn niet toegelaten.

Mee te nemen: stevig schoeisel, aangepaste kledij en een zaklamp.

Gidsen: historische gidsenploeg

Leiding: David Wouters - 0476/41 41 74

Zaterdag
7. 1 - 20u.

Winteravond

Afspraak: Districtshuis, Bist

Einde: omstreeks 22.30u.

Volgende films staan op het programma:

Julien Verheyen

"De Jutse Plassen" - we volgen een jaar lang de natuur op de Jutse Plassen in Koningshooikt, een overstromingsgebied op de IJterbeek.

"Puur Natuur" - wanneer de bomen hun vruchten laten vallen is Herman Dhondt er als de kippen bij om heerlijke notenolie te maken voor Natuurpunt.

Lierse Cine Club

"De Nete, overstroomd mag"

Een korte geschiedenis van de waterproblemen in de Netevallei, zowel in de stad Lier als de omgeving en de oplossing die de werken van het Sigmaphan zouden kunnen bieden, voor zowel de waterbeheersing als de natuur.

William Vandoninck

"Het Uilenbos" - de film toont hoe de natuur zich ontwikkelt over de 4 jaargetijden, zowel bij dag als bij nacht, zowel boven als onder water.

"Anderstad" - het natuurgebied Anderstad is een eldorado voor vogelspotters en natuurliefhebbers. Het biedt de stad Lier en omgeving bescherming tegen overstromingen.

"Langs de oevers van de Kleine Nete" - de loop van de rivier wordt gevolgd vanaf de bron in de Noorderkempen tot midden de stad Lier

Afspraak: om 20 uur in het Districtshuis, Bist te Wilrijk.

Er wordt een kleine bijdrage gevraagd: 2 Euro per persoon.

Leiding: Tuur Wuyts - 03/49 99 11 - 0474/55 25 75

Zaterdag
21. 1

 BELGISCHE VOGELDAG

Afspraak: UA, Campus Drie Eiken - gebouw Q, Wilrijk

Inschrijven verplicht

Na Corona is ook de Belgische vogeldag terug met de 20ste editie, een dag die elke vogelliefhebber op zijn lijstje heeft staan.

Deze dag gaat NIET uit van Vogelwerkgroep Ardea, maar we willen u dit wel graag meegeven.

Een aantal van ons zal zeker aanwezig zijn. Het programma staat in het teken van vogelherkenning.

Killian Mullarney, een Ierse vogelspecialist bij ons vooral gekend van de ANWB gids, zal er zijn

De vernieuwde derde versie zal er te koop zijn en kan je laten signeren tijdens de middag.

Ook ander bekende vogelspecialisten komen spreken. Het belooft een boeiende dag te worden.

Afspraak: Universiteit Antwerpen Campus Drie Eiken Wilrijk Gebouw Q

Fort VI straat 2660 Edegem

Inschrijven verplicht via :

<https://www.natuurpunt.be/agenda/belgische-vogeldag-2023-20ste-live-editie-57374>

Zaterdag
21. 1 - 10u. & 13u.

Uilenbos - natuurwerkdag

Afspraak: Uilenbos

Einde: 12u. & 15u.

Naar goede jaarlijkse gewoonte rollen we vandaag de mouwen op en gaan we beheerwerken uitvoeren in het Uilenbos. Het resultaat van de beheerwerken van de vorige jaren leverde echt positieve resultaten op, te zien aan de beter opgeschoten voorjaarsbloeiërs ! Het broekbos in het gedeelte van de beekvallei, dient uitgedund om voorjaarsflora voldoende kansen te geven.... Maar dit is wel een intensieve taak! Gelukkig konden we ieder jaar rekenen op heel wat medewerkers wat een hele fijne sfeer creëerde. Breng dus je hele familie en burens gerust mee.

De werken van vandaag bestaan dus voornamelijk uit het verwijderen van overtollige opgroei van Esdoorn, Els en Populier. We verwerken het omgezaagde hout en stapelen het gepast. Jong en oud zijn meer dan welkom !

We werken vandaag in 2 shiften: van 10 u. tot 12 u. en van 13 u. tot 15 u.

Je bent vrij om één of beide shiften mee te werken. Zorg wel voor goede werkhandschoenen en beschermend schoeisel en een picknick wanneer je de 2 sessies mee doet. We zorgen voor warme soep. Bij slecht weer gaat enkel de voormiddagssessie door.

Leiding: Rolph De Ceulaer, Peter Tersago en Hugo Waeterschoot - Uilenbos@zuidrand.be

Zondag
22. 1 - 14u.

Fort 7, Wilrijk
Erfgoedwandeling

Afspraak: Legerstraat 40

Einde: 16.30u.

Inschrijven verplicht

Zie aankondiging 7 januari.

Afspraak: om 14 u. aan de ingang van Fort 7. Einde omstreeks 16.30 u. Huisdieren zijn niet toegelaten.

Mee te nemen: stevig schoeisel, aangepaste kledij en een zaklamp.

Gidsen: historische gidsenploeg

Leiding: David Wouters - 0476/41 41 74

Zaterdag
28. 1 - 9.30u.

Fort 7, Wilrijk
Vleermuistelling

Afspraak: Legerstraat 40

Einde: 15.30u.

Inschrijven verplicht

Dit weekend gaan in gans Vlaanderen vleermuiswintertellingen door en evident dat we daar aan meedoen door de overwinterende "vleertjes" op het Fort 7 te tellen. Het is ondertussen bekend dat Fort 7 zeker geen Vleermuizenparadijs is wat betreft overwinterende vleermuizen in de gebouwen, ze vinden immers veel behuizing in holle bomen op het domein. Dat er veel meer zitten weten we van de zomerexcursies omdat er dan heel wat vleermuizen voedsel zoeken en rondvliegen. Het Fort geniet om deze reden een bijzonder beschermingsstatuut vanwege de Europese Unie als Habitat gebied. Om de telgegevens over de jaren te kunnen vergelijken, wordt steeds op een gelijkaardige wijze geteld. Wil je meetellen? Dat kan!

Afspraak: we verwachten je dan om 9.30 u. aan het Fort (ingang lokaal Ijsvogel, Legerstraat 40, te Wilrijk). **Mee te brengen:** warme kleding en een goede zaklamp en eventueel een stel reservebatterijen behoren tot de basisuitrusting. De telling duurt tot +/- 15.30 u. zodat een picknick noodzakelijk is.

Voorinschrijving via mail (hugo.waeterschoot@scarlet.be) is verplicht, aangezien het aantal deelnemers beperkt wordt. Deze activiteit is ook geschikt voor jongeren.

Leiding: Hugo Waeterschoot -

Zondag
29. 1 - 7.45u.

Bustocht - Vogeltrek Zeeland

Afspraak:
Boomseseenweg 333

Einde: omstreeks 19u.

Inschrijven verplicht

Na corona knopen we terug aan met de traditionele Zeelandtochten. Er is geen steltloperstocht geweest, dat geeft ons ruimte om Walcheren en Beveland in te palmen als daar iets te beleven valt tenminste. Als de voorbereiding uitwijst dat Schouwen-Duiveland en/of Goeree-Overflakkee deze dagen vogelrijker zijn, dan gaan we daar naartoe.

Brouwersdam past natuurlijk in alle scenario's. Zeehonden, zeeduikers, zeldzame futen, etc.

We zullen zeker zoeken naar enkele plekjes waar we Wilde- en Kleine Zwanen en de voornaamste ganzen kunnen zien.

Als je je zelf wil voorbereiden fris dan even de vliegbeelden op van vogels als Steenloper, Bonte-, Parse- en Drieteenstrandloper en aanverwanten.

Inschrijven: stort € 25/persoon vóór 12 januari, voor studenten is dat € 18/persoon. Jongeren met begeleiding onder 12 jaar kunnen gratis mee (wel inschrijven). Gezinnen betalen nooit meer dan € 65. Gelieve het bedrag over te schrijven op rekeningnummer BE02 9799 7675 4740 van Natuurpunt Zuidrand met vermelding van de namen van de deelnemers en een telefoonnummer (liefst gsm). Picknicken doen we in een café waar ook soep te verkrijgen is.

Afspraak: vertrek om 07.45 u. aan 't Spant, Boomseseenweg 333, Wilrijk en einde rond 19u. in Wilrijk.

Mee te brengen: verrekijker, telescoop, vogelgids, fototoestel, warme regenvrije kledij en schoeisel, picknick en enkele euro's voor soep en/of drank

Gids: Luc Van Schoor - 0494/33 63 09 - lucvanschoor46@gmail.com

Leiding: Walter Van Spaendonk - 0479/98 57 77 - walter.van.spaendonk@skynet.be
Ria - 0474/81 83 53

Zaterdag
4. 2 - 14u.

Fort 7, Wilrijk
Erfgoedwandeling

Afspraak: Legerstraat 40

Einde: 16.30u.

Inschrijven verplicht

Zie aankondiging 7 januari

Afspraak: om 14 u. aan de ingang van Fort 7. Einde omstreeks 16.30 u. Huisdieren zijn niet toegelaten.

Mee te nemen: stevig schoeisel, aangepaste kledij en een zaklamp.

Gidsen: historische gidsenploeg

Leiding: David Wouters - 0476/41 41 74

Zaterdag
11. 2

ANKONA

Inschrijven verplicht

Zie:

<https://www.provincieantwerpen.be/aanbod/dlm/samenwerkingsverbanden/ankona/ankona-ontmoetingsdagen.html>

Zondag
12. 2 - 8.30u.

Ganzen & zwanen
in de Noorderkempen

Afspraak:
Boomssesteenweg 333

Einde: omstreeks 12.30u.

Inschrijven verplicht

Deze ochtend gaan we op zoek naar ganzen en andere wintergasten in de Noorderkempen. De aantallen zijn dan misschien niet zo groot als in de kustpolders of het Meetjesland, maar ook in onze eigen provincie kunnen er mooie groepen pleisteren. Het gaat daarbij voornamelijk om Kol- en Toendrarietganzen, maar zoals overal kunnen er altijd wel andere soorten opduiken in zulke groepen. Tevens hebben we in de Noorderkempen (regio Brecht, Sint-Lenaarts, Hoogstraten,...) ook een goede kans op enkele Kleine- en zelfs Wilde zwanen. Daarnaast zijn ook andere wintergasten te vinden in deze contreien, als daar zijn Blauwe kiekendief of (soms erg grote) groepen pleisterende vinkachtigen (o.a. Kepen). We proberen dus vandaag op enkele locaties deze soorten te vinden, met eventueel aanvullend een bezoekje aan één van de waterpartijen in de regio voor wat watervogels.

Inschrijven via ardea@hobokensepolder.be (met vermelding van welke activiteit, uw naam, aantal personen, gsm nummer en emailadres)

Afspraak: start om 8.30 u. op parking aan 't Spant op de Boomssesteenweg, Wilrijk; einde rond 12.30 u. ter plaatse. Kostendelend vervoer

Meebrengen: verrekijker, telescoop, kledij volgens het weerbericht

Gids en leiding: Wim Roelant - roelantwim@gmail.com - 0477/34 07 21

Zaterdag
18. 2

LAV

Inschrijven verplicht

Zie verder in dit nummer

Zondag
19. 2 - 8u.

Ringsessie
kleine zangvogeltjes

Afspraak: ?

Einde: ?

Inschrijven verplicht

Vandaag gaan we met een bescheiden groepje van max. 15 personen naar een plaats waar ze met netten vogels vangen. Deze vogels worden dan voorzien van een wetenschappelijke ring. Bij terugvangst van deze vogels kan dit waardevolle informatie geven. Hoe oud is deze vogel, wat is het vliegbereik, slijtage van de vleugels, gewicht, enz. Bij slecht weer gaat dit niet door, mogelijk dan op een andere datum.

Inschrijven via ardea@hobokensepolder.be (met vermelding van welke activiteit, uw naam, aantal personen, gsmnummer en emailadres)

Afspraak: de locatie wordt enkel per mail op het laatste moment doorgegeven.

Meebrengen: Goed humeur 😊

Vrije bijdrage om nadien vogelkasten te kunnen maken.

Gids: Koen Maes

Leiding: Eddie Schild

Zondag
19. 2 - 14u.

Fort 7, Wilrijk
Erfgoedwandeling

Afspraak: Legerstraat 40

Einde: 16.30u.

Inschrijven verplicht

Zie aankondiging 7 januari.

Afspraak: om 14 u. aan de ingang van Fort 7. Einde omstreeks 16.30u. Huisdieren zijn niet toegelaten.

Mee te nemen: stevig schoeisel, aangepaste kledij en een zaklamp.

Gidsen: historische gidsenploeg

Leiding: David Wouters - 0476/41 41 74

Zondag
26. 2 - 14u.

**Speuren naar sporen van
Bever & Otter
in Broek De Naeyer**

Afspraak:
Heindonkstraat, Willebroek

Einde: 16u.

In het noorden van Willebroek, naast de Rupel, ligt een klein paradijs voor watervogels. Maar ook juf-frouw Otter en Willem Bever voelen zich hier thuis. Ben je benieuwd naar sporen van deze dieren? Via de kijkhut en aan de hand van de infoboxen leren we hen beter kennen. Kun je ze hier zien? Horen? Ruiken? Dat kunnen we enkel weten door er naar toe te trekken.

Afspraak: Klein Willebroek, parking aan de Heindonkstraat, bereikbaar via de Oostvaardtdijk.

Meebrengen: verrekijker, stevige schoenen (onverharde weg), eventueel muggenmelk

Gidsen / Leiding: Gerda Van Bulck

Chris De Ranter - 0498/30 05 24 - chris.deranter@gmail.com

Zaterdag
4. 3 - 14u.

**Fort 7, Wilrijk
Erfgoedwandeling**

Afspraak: Legerstraat 40

Einde: 16.30u.

Inschrijven verplicht

Zie aankondiging 7 januari.

Afspraak: om 14 u. aan de ingang van Fort 7. Einde omstreeks 16.30u. Huisdieren zijn niet toegelaten.

Mee te nemen: stevig schoeisel, aangepaste kledij en een zaklamp.

Gidsen: historische gidsenploeg

Leiding: David Wouters - 0476/41 41 74

Halsbandparkiet - foto: Walter De Weger ; Grote bonte specht - Rudy Vansevenant ©

Zaterdag
11. 3 - 8.30u.

Spechtenwandeling

Afspraak:
Boomsesteenweg 333

Einde: omstreeks 12.30u.

Inschrijven verplicht

Vogelminnende lieden denken wanneer ze in een bos komen al eens gemakkelijk aan spechten als typische bosvogels. Zeker in het vroege voorjaar wanneer deze soortengroep al erg actief is met het verwerven en verdedigen van hun broedterritorium, zijn spechten vrij gemakkelijk waar te nemen. Ze gaan dan behoorlijk te keer met hun geroffel en geroep. In het Peerdsbos hebben we kans om verschillende soorten te zien, mogelijk zelfs de 5 soorten die in ons land standvogel zijn! Sinds een kleine 2 decennia komt immers de Middelste Bonte Specht ook vrij talrijk in de Vlaamse bossen voor. Grote Bonte en Groene Specht zouden als de meest algemene soorten niet al te moeilijk mogen te vinden zijn. Ook Zwarte - onze grootste soort - en Kleine Bonte - dan weer de kleinste - zijn al in het Peerdsbos waargenomen. Hoe meer ogen en oren, hoe meer kans we hebben om ze allemaal te ontdekken. Kom dus zeker mee vandaag!

Inschrijven via ardea@hobokensepolder.be (met vermelding van welke activiteit, uw naam, aantal personen, gsm nummer en emailadres)

Afspraak: start om 8 u. op parking aan 't Spant op de Boomsesteenweg, Wilrijk. Wie ter plekke wil aansluiten; kan dit aan de parking van Peerdsbos aan de Beukendreef naast de Melkerij rond 8.30 u. Einde rond 12.30 u. ter plaatse. Kostendelend vervoer aan 0.10 euro/kilometer

Meebrengen: verrekijker, telescoop, kledij volgens het weerbericht

Gids: Wim Roelant - roelantwim@gmail.com en 0477 34 07 21

Leiding: Walter De Weger - deweger.walter@skynet.be en 0495 23 77 10

Zaterdag
18. 3 - 18.20u.

Slaaplaatsstelling
Halsbandparkieten

Afspraak: omgeving Kielpark

Einde: omstreeks 18.45u.

Inschrijven verplicht

De laatste jaren wordt door ARDEA, 2 maal per jaar de slaapplaats van de Halsbandparkieten geteld. Dit om te zien hoe de evolutie van hun toename evolueert. Het is wel duidelijk dat er door een gebrek aan natuurlijke vijanden we de laatste jaren een spectaculaire toename van deze hollenbroeders hebben kunnen vaststellen. Dit kan een invloed hebben op onze inheemse hollenbroeders als Spechten, Kauwen en Boomklevers. Maar ook onze zaad- en fruitetende inheemse vogels hebben er een grote concurrent bijgekregen. Vooral tijdens de winterperiode, wanneer het voedsel in de natuur schaarser geworden is, kan dit toch leiden tot problemen voor ons inheems vogelbestand. Het wordt duidelijk dat de vogels in de winter toch meer en meer hun toevlucht moeten zoeken in tuinen waar er bijgevoerd wordt. Ook de lawaaiige parkieten laten het niet aan hun hart komen en schuiven mee aan.

Het begon allemaal zeer onschuldig in 1974 wanneer het Melipark in Brussel sloot en men deze vogels samen met de Alexanderparkiet en de Monniksparkiet, vrijgelaten heeft. Wie had toen kunnen denken dat deze exoot zich zo goed kon aanpassen aan ons klimaat en verstedelijkte omgeving. Maar vandaag de dag is hij al niet meer weg te denken uit onze parken en tuinen.

Op zaterdag 18 maart 2023 organiseert ARDEA een slaapplaats telling in de omgeving van het Kielpark waar we al enkele jaren de Halsbandparkietslaapplaats monitoren met steeds toenemende aantallen. Het is altijd een spektakel om deze exoten in groepjes van enkele tientallen en soms met meer dan honderd door de straten te zien aanvliegen naar de 2 bomen die ze als slaapplaats hebben uitgekozen. Iedereen is welkom om die avond mee te tellen. En je zult zeker ook andere kleurvarianten te zien krijgen zoals de gele en blauwe Halsbandparkiet die we de vorige keren hebben kunnen waarnemen. Of wie weet krijgen we wel een Monniksparkiet te zien, die we dit najaar tijdens het trekken van de trekvogels al een paar keer hebben mogen waarnemen.

Inschrijven via ardea@hobokensepolder.be voor 15 maart in geval van slecht weer gaat deze telling niet door

Afspraak: Hoek Willem Eekelaarsstraat en de Volhardingsstraat om 18.20 u. Einde rond 18.45 u.

Kijk ook naar het ARDEA blog om de juiste plaats van samenkomst te zien., de exacte slaapplaats van deze exoot kan wel eens wisselen.

Meebrengen: wandelschoenen, verrekijker, fototoestel

Gids/leiding: Walter De Weger - 0495/23 77 10

Zondag
19. 3 - 14u.

Fort 7, Wilrijk
Erfgoedwandeling

Afspraak: Legerstraat 40

Einde: 16.30u.

Inschrijven verplicht

Zie aankondiging 7 januari.

Afspraak: om 14 u. aan de ingang van Fort 7. Einde omstreeks 16.30u. Huisdieren zijn niet toegelaten.

Mee te nemen: stevig schoeisel, aangepaste kledij en een zaklamp.

Gidsen: historische gidsenploeg

Leiding: David Wouters - 0476/41 41 74

Zaterdag
25 mrt
2023

Nacht van de Steenuil

www.natuurpunt.be/nachtvandesteenuil

Zaterdag
25. 3 - 18.30u.

Nacht van de Steenuil

Afspraak:
Boomsesteenweg 333

Einde: omstreeks 21u.

Inschrijven verplicht

Deze avond is geschikt voor alle leeftijden !!! Gezinnen met kinderen meer dan welkom !
Voor de zesde keer organiseert Ardea's Roofvogel en Uilen Werking (ARUW), in samenwerking met de milieuraad van Hove, een info-avond met fietstocht in het kader van de nationale Nacht van de Steenuil, die in heel Vlaanderen wordt georganiseerd door Natuurpunt.

Tijdens een beeldrijke voordracht nemen we u mee in de wereld van de uilen die in onze contreien (nog) voorkomen, met speciale aandacht voor de kleinste soort: het Steenuiltje. Deze vogelsoort is typisch voor landelijk gebied met knotwilgen en weiden waar paarden of schapen worden gehouden. Ook in ons werkingsgebied zijn er nog enkele geschikte biotopen waar de Steenuil voorkomt. Door het plaatsen van geschikte broedkasten, in overleg met lokale boeren of grondeigenaars, krijgen ze meer kansen om te overleven. Na of voor deze voordracht gaan we met de fiets op zoek naar de echte Steenuilen. Tijdens deze stille en trage fietstocht waarbij we regelmatig halt houden, hopen we ze echt te horen en zelfs te zien. Er is geen garantie, maar in deze tijd van het jaar is er een grote kans op waarnemingen. We trachten het speciale Steenuil-biertje te bemachtigen dat je dan bij ons kan kopen, en we trachten uilen-koekjes te bakken. Dit om onze geldlade te spijsen, alle inkomsten gaan integraal naar het maken van nieuwe broedkasten. Al ons werk is vrijwillig en we steken regelmatig onze hand in eigen buidel om deze vogels te ondersteunen.

Heb je er na deze avond niet genoeg van dan kan je ter plaatse inschrijven om een mogelijke ringsessie te volgen. Dit kan pas enkele dagen op voorhand meegedeeld worden en zal in de maand mei of juni zijn. Afhankelijk van het aanbod kan dit voor Steenuil, Kerkuil of Torenavalk zijn, het aantal deelnemers wordt beperkt tot max. 10 voor het welzijn van de vogels.

Inschrijven verplicht via ardea@hobokensepolder.be voor 24 maart, met vermelding van Nacht van de Steenuil, naam en het aantal personen, graag ook een gsm-nummer: kan van pas komen in corona tijden. Let op! max. 30 personen.

Afspraak: Bibliotheek te Hove om 18.30 u. Einde rond 21 u.

Een vrije gift is steeds welkom, te droppen in een vogelkastje ☺

Mee te brengen: Fiets in rijklaare toestand (opgepompte banden) voorzien van werkend licht, veiligheidshesje, eventueel verrekijker of/ en fototoestel indien gelukkige bezitter.

Coördinatie: Eddie en Niels Schild - 0498/73 60 77

Zondag
26. 3 - 14u.

Fort 7, Wilrijk **Voorjaarswandeling**

Afspraak: Legerstraat 40

Einde: 16u.

De winter is vergangen....

Vandaag maken we de eerste voorjaarswandeling op ons fort. We speuren naar alles wat ontluikt en de winter van zich afschudt. Het bladerdek is nog niet gevormd wat ons kansen biedt om gemakkelijker vogels te spotten.

Na de wandeling kan je, indien de weersomstandigheden het toelaten, nog even nakaarten en een glaasje drinken op het terras van ons stamlokaal "de IJsvogel".

Afspraak: 14.00 uur, aan de ingang van Fort 7 Legerstraat 40 (schuin tegenover nr. 75) te 2610 Wilrijk Antwerpen. Let op het spandoek van Natuurpunt aan de ingang. Einde van de wandeling voorzien rond 16.00 u.

Huisdieren zijn niet toegelaten.

Kledij: stevig schoeisel of bij regenweer laarzen, eventueel regenkledij

Mee te brengen: je verrekijker, fototoestel en loepje.

Leiding: Natuurgidsen Fort 7 (info: Nicole Boussemaere - 0494/71 59 32)

Zaterdag
1. 4 - 14u.

Fort 7, Wilrijk **Erfgoedwandeling**

Afspraak: Legerstraat 40

Einde: 16.30u.

Inschrijven verplicht

Zie aankondiging 7 januari.

Afspraak: om 14 u. aan de ingang van Fort 7. Einde omstreeks 16.30u. Huisdieren zijn niet toegelaten.

Mee te nemen: stevig schoeisel, aangepaste kledij en een zaklamp.

Gidsen: historische gidsenploeg

Leiding: David Wouters - 0476/41 41 74

Zaterdag
1. 4 - 15u.

Schoonselhof
Blauwe reigertelling

Afspraak:
poort Schoonselhof

Einde: omstreeks 17.30u.

Inschrijven verplicht

Vandaag tellen we voor het 9de jaar de reigerkolonies in het schoonselhof. Ook dit jaar gaan we behoedzaam en voorzichtig één keertje de reigerkolonie binnen om zo de evolutie in kaart te brengen. Deze vogels nestelen graag in de Grove dennen maar er zijn ook een paar nesten in een Wilde kastanje. We telden er vorig jaar een 41-tal broedparen, wat voor de kolonie een gemiddeld aantal is. Hieronder een klein overzichtje van de voorbije jaren. Ben jij ook benieuwd hoe het dit jaar gesteld is met de Blauwe reigers? Opgelet! Bij slecht weer wordt de datum verschoven. Maar alle deelnemers worden wel op de hoogte gebracht moest dit gebeuren.

2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
37	38	47	47	45/46	59	36	41

Inschrijven via ardea@hobokensepolder.be (met vermelding van welke activiteit, uw naam, aantal personen, gsm-nummer en e-mailadres) Plaatsen zijn beperkt !!!

Afspraak: Hoek van de legerstraat met Koornbloemstraat aan de poort van het Schoonselhof Start om 15.00u en einde voorzien rond 17.30u.

Meebrengen: verrekijker, fototoestel, petje en kledij die vuil mag worden voor de ... die uit de lucht kan komen vallen 😊

Gids & begeleiding: Luc van Schoor - 0494/33 63 09
Danny Jonckheere - 0478/33 24 27

Zondag
2. 4 - 9.15u.

Zevenbergenbos
Voorjaarsflora

Afspraak: Bist, Wilrijk

Einde: 12.30u.

Zevenbergenbos staat bekend als "hét voorjaarsflorabos" uit onze omgeving. Gelegen te Ranst op de rand met de Voorkempen, is het een waterrijke en bosrijke zone, erg goede condities dus voor een voorjaarsflora-paradijs, in dit seizoen. Velden bosanemonen, vele sleutelbloemen en voorjaarsinsecten, daaraan mag je je verwachten. We maken gebruik van een lokale gids om optimaal te genieten van de flora en fauna van dit gebied. Kindvriendelijke wandeling. Kostendelend vervoer wordt aangemoedigd. We gaan ter plaatse rond bij de deelnemers met een enveloppe voor steun aan het gebied.

Afspraak: vertrek om 9.15 u. op de Bist te Wilrijk. Einde ter plaatse om 12.30 u.

Kledij: stevig schoeisel of bij regenweer laarzen, eventueel regenkledij

Mee te brengen: je verrekijker, fototoestel.

Leiding: Hugo Waeterschoot - hugo.waeterschoot@scarlet.be

Gids: plaatselijke gids

Maandag
10. 4 - 14u.

Uilenbos voorjaarswandeling

Afspraak: Hove

Einde: 16u.

In deze periode is het Uilenbos op zijn allermooist met de bloei van de voorjaarsflora, al hangt dit natuurlijk steeds een beetje af van de weersomstandigheden. In het drogere beuken/eikenbos valt nog weinig te ontwaren al steken daar de eerste adelaarsvarens hun kopje door de verdorde eikenbladeren en zorgt de witte klaverzuring op sommige plaatsen voor enige kleur. Dit staat in schril contrast tot het hakhoutbos in de beekvallei van de Lauwerijksebeek, waar de voorjaarsflora nu volop bloeit. De gele kleur van het Speekruid en de Sleutelbloem, de wit-rose tinten van de Bosanemonen en de paarse kleur van Hondsdraf geven het bos een verfrissende "look", een streling voor het oog. En natuurlijk bestaat er steeds de kans dat we een Ree spotten al zijn deze in dit seizoen een beetje schuwer. Kindvriendelijke wandeling.

Afspraak: toegang Uilenbos Lintsesteenweg (ter hoogte van het waterzuiveringsstation)

Meebrengen: stevig schoeisel en een verrekijker indien de gelukkige bezitter.

Gids: Hugo Waeterschoot, 0477/33 23 30 - hugo.waeterschoot@scarlet.be

Zondag
16. 4 - 10u.

Otzi-wandeling

Afspraak: Gemeentehuis Hove
Geelhandlaan 1

Einde: 12.30u.

Vorige keer maakten we kennis met IJsmen, een tijdreiziger die bevrijd werd uit het ijs van een terugtrekkende gletsjer. Hij had zijn kledij en spullen nog bij zich. Hierdoor kwamen we een heleboel dingen te weten over zijn levenswijze, de natuur van toen en andere dingen meer. Vandaag bouwen we het verhaal verder op, terwijl we genieten van het (hopelijk) verrassend lenteschouwspel die het parkdomein op dat ogenblik ons te bieden heeft.

Voor wie toen er niet bij kon zijn, geen probleem, we hernemen even het hoofdzakelijke hoe, wat, waar en waarom.

Het aantal deelnemers is beperkt tot 20 personen. Inschrijven kan bij Lucy.

Afspraak: gemeentehuis HOVE - Geelhandlaan 1- ter hoogte van het stenen bruggetje. Er is voldoende parkeergelegenheid in de directe omgeving.

Meebrengen: wandelschoenen, loop, verrekijker en goed humeur.

Gids: Martine Herygers

Leiding: Lucy de Nave - 03/237 99 52 - 0485/71 73 48 (GSM enkel op de dag zelf bereikbaar)

Zondag
16. 4 - 14u.

Fort 7, Wilrijk
Erfgoedwandeling

Afspraak: Legerstraat 40

Einde: 16.30u.

Inschrijven verplicht

Zie aankondiging 7 januari.

Afspraak: om 14 u. aan de ingang van Fort 7. Einde omstreeks 16.30 u. Huisdieren zijn niet toegelaten.

Mee te nemen: stevig schoeisel, aangepaste kledij en een zaklamp.

Gidsen: historische gidsenploeg

Leiding: David Wouters - 0476/41 41 74

Zondag
23. 4 - 6.45u.

Vroege ochtendwandeling
polders Kruibeke &
Rupelmonde

Afspraak:
Boomsesteenweg 333

Einde: omstreeks 13u.

Inschrijven verplicht

Tijdens deze lente-uitstap gaan we vogels waarnemen in het grootste overstromingsgebied van Vlaanderen. Het gebied van 600 hectare natuur is nog in volle ontwikkeling, maar heeft zich op korte tijd getransformeerd tot een topgebied voor vele vogelsoorten. Ook aan zoogdieren is het gebied rijk: naast de vos en talrijke reeën komt de bever er voor en er werden zelfs al een paar keer otters waargenomen. Op dit moment zijn de vogels erg actief om voor nageslacht te zorgen. De meeste zomergasten zijn terug, maar ook late trekvogels zijn nog mogelijk. Kom mee genieten van de blauwborst, nachtegaal, koekoek en veel andere soorten.

We wandelen langs de Scheldedijk waar we een mooi zicht hebben op de wetlands, de imposante Schelde en de brede slikplaten aan de in- en uitwateringssluizen.

Met de veerboot van 12.10 u. of van 13 u. steken we terug de Schelde over en dan sluiten we af.

Inschrijven via ardea@hobokensepolder.be met vermelding van welke activiteit, uw naam, aantal personen, gsm nummer, e-mailadres en waar je zal aansluiten !

Afspraak: om 6.45 u. vertrekken we vanaf de parking aan de Boomsesteenweg 333, Wilrijk (ter hoogte van 't Spant) en rijden indien mogelijk kostendelend (0,1 cent/km).

Aansluiten uiterlijk om 7.10 u. aan de veersteiger Callebeek. Parkeren kan in de Scheldestraat of Callebeekstraat te Hemiksem. De veerboot vertrekt stipt om 7.15 u.

Meebrengen: stevige wandelschoenen, kledij volgens het weerbericht, verrekijker, telescoop, drank en versnapering. Wie nog naar de wc moet kan dit op de overzet !

Gidsen: Peter en Marc Hofman

Zondag
23. 4 - 14u.

Fort 7, Wilrijk
Voorjaarswandeling

Afspraak: Legerstraat 40

Einde: 16u.

Kon je er op 26 maart niet bij zijn dan heb je nu de kans om ons te vergezellen op onze tweede voorjaarswandeling op ons fort. We gaan op zoek naar voorjaarsbloeiers en genieten van vlinders en libellen en het gezang van de vogels die zich opmaken om een nieuwe kroost groot te brengen.

Na de wandeling kan je, indien de weersomstandigheden het toelaten, nog even nakaarten en een glaasje drinken op het terras van ons stamlokaal "de IJsvogel".

Afspraak: 14.00 uur, aan de ingang van Fort 7 Legerstraat 40 (schuin tegenover nr. 75) te 2610 Wilrijk Antwerpen. Let op het spandoek van Natuurpunt aan de ingang. Einde van de wandeling voorzien rond 16.00 u.

Huisdieren zijn niet toegelaten.

Kledij: stevig schoeisel of bij regenweer laarzen, eventueel regenkledij

Mee te brengen: je verrekijker, fototoestel en loepje.

Leiding: Natuurgidsen Fort 7 (info: Nicole Boussemaere - 0494/71 59 32)

Zaterdag
29. 4 - 14u.

Fort 7, Wilrijk
Erfgoedwandeling

Afspraak: Legerstraat 40

Einde: 16.30u.

Inschrijven verplicht

Zie aankondiging 7 januari.

Afspraak: om 14 u. aan de ingang van Fort 7. Einde omstreeks 16.30 u. Huisdieren zijn niet toegelaten.

Mee te nemen: stevig schoeisel, aangepaste kledij en een zaklamp.

Gidsen: historische gidsenploeg

Leiding: David Wouters - 0476/41 41 74

Zondag
30. 4 - 8u.

Doelpolders

Afspraak:
Boomssteenweg 333

Einde: omstreeks 16u.

Inschrijven verplicht

Vandaag trekken we naar de Hedwige- en Prosperpolder.

De Hedwigepolder is nu natuurreservaat geworden. Dit ging niet zonder slag of stoot omdat de boeren deze vruchtbare grond wilden behouden. Zij zijn onteigend en hebben andere landbouwgrond ter beschikking gekregen. De Hedwigepolder is ontpolderd ter compensatie voor de uitdieping van de Schelde ten voordele van de Antwerpse haven waardoor grotere schepen met een grotere diepgang binnen kunnen varen. Na enkele jaren van afgraven en herinrichten is eind oktober 2022 de Hedwigepolder onder water gezet. Meteen na het onderwater zetten kon je al verschillende soorten vogels op en rond het ondergezette deel bewonderen. Bruine en Blauwe kiekendief voelen zich daar thuis, maar ook heel wat zangvogels en steltlopers zullen we te zien krijgen. Verschillende soorten ganzen strijken er neer om te rusten.

Afspraak: we vertrekken op de parking onder de brug van de A12 ter hoogte van 't Spant om 8 u. en rijden samen (kostendelend vervoer om de natuur te sparen).

Ter plaatse maken we een rustige wandeling (circa 8.5 km) en stoppen regelmatig om de vogels te observeren. Tegen de middag kunnen we onze boterhammen opeten bij het PolderMas waar we soep en drank aangeboden krijgen (tegen vrije bijdrage) van onze gids Katrien Doggen. Naargelang hoe ver we gevorderd zijn trekken we met de wagen richting Verdrongen Land van Saeftinghe en zien wat we tegen komen. Einde ter plaatse rond 16 u.

Inschrijven via ardea@hobokensepolder.be met vermelding van Doelpolder, uw naam, aantal personen, gsm nummer en e-mailadres

Meebrengen: wandelschoenen, verrekijker, telescoop, kledij volgens het weerbericht (open gebied dus mogelijk veel wind, picknick en drank en een centje voor de soep.

Gids/leiding: Katrien Doggen / Eddie Schild - ardea@hobokensepolder.be (dag zelf 0498/736077)

Plantenwerkgroep

De PWG van Natuurpunt Zuidrand Antwerpen zet in 2023 de traditie verder.

Iedere maandagavond inventariseren we een gebied binnen onze actieradius. Dat is de perimeter van de afdeling, aangevuld met gebieden die daar min of meer op aansluiten.

Er wordt een lijst opgemaakt van alle planten, en soms meer.

Waarnemingen.be is daarvoor de best denkbare tool. Waar nodig wordt er gesleuteld om tot de determinatie te komen. In ieder geval wordt er bij heel wat soorten uitleg gegeven over de herkenning en de verspreiding.

Zoals bij veel van de Natuurpuntactiviteiten, is ook bij ons het sociale luik niet te onderschatten.

We starten half april en eindigen half september. Ook het begin-uur is aangepast aan het vroeger of later donker worden, in het begin en op het einde 18.30 u. en verder 19 u.

We stoppen ermee als het te donker wordt.

Geregeld voeren we ook opdrachten uit voor de stad Antwerpen of een andere instantie.

Wat de bestemmingen betreft, die worden in overleg bepaald door de groep een week op voorhand.

Ronny onderhoudt de mailinglist en stuurt voor elke activiteit een mail naar de geïnteresseerden.

Na de activiteit stuurt Walter een mail met een link naar de waarnemingen en de foto's, en met het afgelegd parkoers.

Geïnteresseerd en nog geen lid? Stuur dan een mailtje naar Ronny.

Voor vragen kan je onder andere terecht bij Lucy en Walter.

Ronny Deckers: ronald.deckers@telenet.be, 0485/55 45 31

Lucy de Nave: lucy.denave@gmail.com, 03/237 99 52

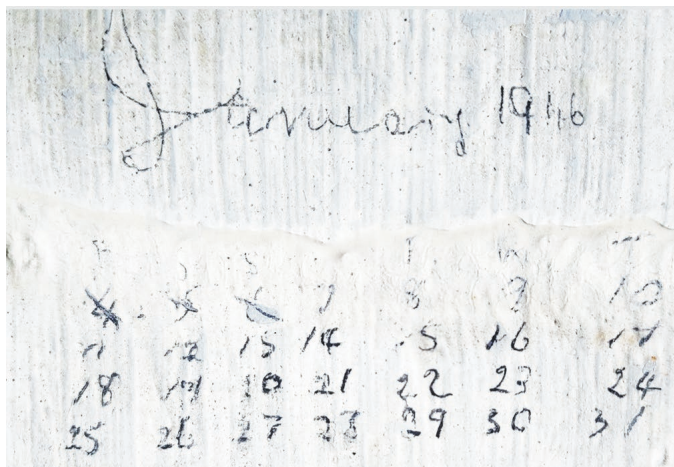
Walter Van Spaendonck: walter.van.spaendonck@skynet.be, 0479/98 57 77

Fort 7 in detail

In elk nummer van rAntGroen geven we wat achtergrond over een boeiend detail van Fort 7

Januari 1946

Op een muur in een van de soldatenslaapzalen op de eerste verdieping van het reduit (1) van het fort, staat in potlood een kalendertje getekend van de maand januari 1946. De naam van de maand en van de dagen zijn in het Engels, en tot en met zondag 6 zijn de dagen doorstreept.

Het zal het werk geweest zijn van een geallieerde soldaat die in het fort gestationeerd was, en de dagen aftelde van zijn diensttijd in Europa. Na het einde van de Tweede Wereldoorlog in mei 1945 konden niet alle geallieerde soldaten meteen terug naar huis. Zo kwam er onder meer, tussen 1 juni 1945 en 2 april 1946, op de plaats waar daarna het Sint-Annabos is aangeplant op Linkeroever, het grote militaire kamp Top Hat. Maar ook op andere plaatsen in het Antwerpse vonden buitenlandse militairen onderdak.

Een van die plaatsen was Fort 7. Eerder al, in het najaar van 1944, had de Canadese generaal Simmonds, bevelvoerder van het Canadese leger in de Slag om de Schelde (2), in Wilrijk zijn hoofdkwartier gemaakt. Sommige van zijn troepen hebben later gelogeed in Fort 7, want in een andere kamer van het fort hebben ze muurtekeningen gemaakt met hun warme herinneringen aan het feestelijk onthaal dat ze vlak na de slag gedurende enkele dagen kregen in Gent.

Wanneer ze dat precies gedaan hebben, en of de man van het kalendertje een van hen was, weten we niet. Maar in het eerste jaar na de oorlog heeft Fort 7 op die manier een rol vervuld die Brialmont er 80 jaar eerder allicht al voor had voorzien. Want doordat de totale verblijfsruimte in het fort groter is dan wat nodig was voor het voltallige eigen garnizoen op oorlogsvuot, konden er ook bevriende buitenlandse militairen worden gehuisvest op wie België rekende om vanuit de Vesting Antwerpen de rest van het land te heroveren. Wat in de 19de eeuw niet nodig is gebleken, maar in de 20ste alsnog goed van pas kwam.

(1) reduit – de laatste wijkplaats in een verdedigingswerk. In de Antwerpse Brialmontforten is het reduit een groot gebouw dat afzonderlijk verdedigd moest kunnen worden zelfs nadat de rest van het fort in handen zou zijn gevallen van de vijand.

(2) Slag om de Schelde – een geallieerde militaire operatie van 2 oktober tot 8 november 1944, om de Duitse legers te verdrijven van de oevers van de Westerschelde (Zeeuws-Vlaanderen, Walcheren en Zuid-Beveland), met als doel de haven van Antwerpen, die al de maand voordien bevrijd was maar nog niet bereikt kon worden door geallieerde schepen, toegankelijk te maken.

David Wouters

Zaterdag 18 februari 18.30 u.-22 u.

Lokale Algemene Vergadering (LAV)

Gezellig samenzijn waar je kennis kan maken met het reilen en zeilen van de afdeling

Iedereen die begaan is met Natuurpunt wordt verwacht, jong of oud, nieuw lid of oude rot. Jij komt toch ook naar ons gezellig samenzijn waar je het programma voor 2023 kan ontdekken?

Door de receptievorm kan je kennismaken met vele leden terwijl je van een glaasje en een knabbeltje geniet. En wees gerust je hoeft echt geen maaltijd te nemen op voorhand. Er zijn meer dan genoeg versnaperingen.

Vanavond stellen we je het werkprogramma van onze afdeling voor en de mensen die dit mee helpen waarmaken. We verwachten je rond 18.30 u. in de mooie en gezellige zaal van de Arkgemeenschap van de Windhoek in de Groenstraat te Hove/Mortsel.

Er is parkeerplaats ter plaatse maar de locatie is ook makkelijk te bereiken met bus 50-51-90-91... of tram 7 of 15 (15 minuten stappen).

Het programma is echt wel interessant, avondvullend en met veel beeldmateriaal:

- kort overzicht van de afdelingswerking in 2022 en de planning voor 2023 (incl. enkele formele verplichtingen) (18.30 u. tot 19.30 u.)
- een aantal korte themavoorstellingen (21 u.-21.45 u.) waar we de uitdagende beheerplannen voor het Fort en het Uilenbos even voorstellen evenals de cursussen die we plannen voor 2023; maar ook (video)beelden van Natuurpunt en de afdeling... dat wordt leuk.

Onze afdeling richt jaarlijks vele natuuractiviteiten in rond natuurstudie en inventarisatie, beleving en excursies, beheer op Fort 7, Groen Neerland, Uilenbos en Edegem, bosaanplant, enz... We zouden je dit allemaal kunnen toelichten... maar beelden zeggen veel meer.

Aan de ingang staat er een bus waarin je volledig vrijwillig een gift kan droppen. De opbrengst van deze avond gaat zoals steeds integraal naar een doel, dit maal voor beheermateriaal van onze natuurgebieden.

Om voedselverspilling te vermijden willen we je graag vragen om je aanwezigheid te melden aan Erlend.hansen@skynet.be of een SMS aan 0472/78 20 58 met vermelding van je naam en hoeveel personen.

In het voorwoordje van dit nummer las je misschien al dat we spijtig genoeg afscheid moeten nemen van onze penningmeester Sofie omdat ze verhuist. Hierbij eerst en vooral nog een keertje onze dank voor haar jarenlange puike inzet voor de afdeling.

Maar daardoor moeten we meteen op zoek naar een nieuwe penningmeester. We zoeken iemand die met cijfers en computer om kan. We schatten het werk op één avond per maand maar dit kan gespreid gebeuren en volledig elektronisch. Sofie heeft alles nauwgezet uitgewerkt en vereenvoudigd. Hierdoor is een vlotte overgang mogelijk. Heb je interesse om ons uit de nood te helpen en/of wil je voorafgaandelijk gewoon even vrijblijvend informeren dan kan Sofie je vast te woord staan. Contact: socie.calcoen1@gmail.com

Bomen, hout en opbrengst

Het behoud en uitbreiding van het bomenbestand in onze afdeling is het primair doel. Soms echter dienen er bomen verwijderd om veiligheidsredenen of in uitvoering van het beheerplan om plaats te maken voor andere bomen en/of biotopen. In dat geval laten we gepast lange boomstammen liggen om paddenstoelen, mossen en amfibieën maximaal kansen te geven. Het overschot verzagen en verkopen we. Deze opbrengst gaat naar de aankoop van beheermateriaal voor onze reservaten in de afdeling. Maar er zijn wel duidelijke spelregels! We verkopen geen hout dat veel stof veroorzaakt zoals den, populier of berk. Wel esdoorn, es of andere houtsoorten. Bovendien vragen we de gebruiker om maximaal aandacht te hebben voor stofbeheersing door het hout goed te laten drogen en het preferentieel te gebruiken in een kachel met stoffilter of stoftrap. Heb je interesse in "natuurlijk hout"... geef dan een seintje aan natuurpunt.zuidrand@gmail.com Tips rond verantwoord stoken met hout kan je vinden op de website van Staatsbosbeheer.nl

Schoenen met naam www.torfs.be

Schoenen TORFS heeft 1 baanwinkel in onze afdeling te Edegem op de Mechelsesteenweg (nr. 186). Als je de papieren draagtas aan de kassa weigert ten voordele van het milieu, dan stopt schoenen TORFS onmiddellijk 0,15 euro in een nestkast ter plaatse ten voordele van de natuur. De winkel van Edegem steunt hiermede het reservatenfonds.

Bovendien krijg je als lid van Natuurpunt steeds 10 % onmiddellijke korting aan de kassa bij de aankoop van een paar nieuwe schoenen. De enige voorwaarde is je lidkaart laten zien en een paar oude schoenen meebrengen. Ook de opbrengst van de oude schoenen gaat naar een goed doel, een aantal ontwikkelingsprojecten in Afrika.

Terwijl dit nummer uitkomt zijn we met de A.r.u.w. ploeg aan de wintercontrole bezig van de broedkasten. Dit wil zeggen de bezette kasten uitkuisen en voorzien van een verse bodemlaag. Dit is niet altijd even proper werk omdat de jonge uilen geen wc hebben in hun broedkast, de ouders doen hun behoefte meestal buiten, af en toe komen we toch een wintergast tegen wat het dan weer leuk maakt. Ongeremde vogels worden geringd zodat we in het nieuwe seizoen 2023 weer informatie kunnen verzamelen en doorgeven voor onderzoek. De kasten die niet bezet waren worden gecontroleerd of ze nog kunnen voldoen voor het nieuwe jaar, indien dit niet zo is worden ze vervangen. Zo zijn er tijdens de afgelopen timmerdag 7 kasten gemaakt voor Steenuil. Er waren 2 jonge kerels aanwezig genaamd Loic en Yannis die hun beste beentje hebben voorgezet, waarvoor hartelijk dank. We hopen ze in de toekomst zeker eens terug te zien op de Nacht van de Steenuil, of op een excursie.

De winter treedt weer in, het einde van het jaar is in zicht. Ik wens jullie alvast fijne feestdagen.

Voor 2023 staan er alvast heel wat excursies en evenementen op het programma.

Ook al onze activiteiten als vrijwilliger gaan verder, al zoeken we nog steeds jonge mensen die wat kleine fakkels willen overnemen om onszelf wat te ontlasten, een administratieve taak, hulp hier en daar bij het opzetten of afbreken van een activiteit, organiseren, of nog iets anders, er zal wel iets zijn dat jij kan doen.

Om onze kennis op peil te houden en bij te leren gaan we ook naar contactdagen. Daar komen specialisten aan het woord waarvan we toch elk jaar wat opsteken en kunnen gebruiken in onze afdeling. Op 19/11 werden we zelf onverwacht gevraagd in te vallen om een voordracht te geven op de Steenuil contactdag van Natuurpunt, achteraf kwamen er heel wat mensen meer info vragen of me bedanken voor de mooie beelden van onze fotografen. Volgend jaar gaat de Steenuil contactdag door op 18 november 2023 te Sint-Truiden.

Maar niet alleen voor de Steenuil is er zo'n contactdag, zo was er de eerste Gierzwaluwcontactdag in Leuven, van Kerkuil is er elk jaar een weekend te Turnhout en waarschijnlijk komt er ook een weidevogelcontactdag.

In de toekomst ben ik ervan overtuigd dat er nog meer specialisatie dagen komen over de verschillende soorten vogels. Als vogelwerkgroep juichen we dit zeker toe en zijn dan ook aanwezig waar mogelijk.

Veel mensen komen samen, ervaringen worden gedeeld, problemen besproken zodat we nadien met meer kennis de vogels kunnen helpen.

Sommige mensen wensen zich te specialiseren in 1 soort vogel, andere willen bv. de roofvogels doen, andere willen alles volgen. Als vogelwerkgroep ben je heel blij met al deze mensen, want zij zijn dan de specialisten waar wij op verder kunnen bouwen, waar we raad en ondersteuning kunnen vragen waar nodig. We kunnen deze mensen (vrijwilligers) niet genoeg bedanken voor al hun vrije tijd die ze hierin steken. Dank dank dank !!!

Via de stad hadden we te horen gekregen dat er een renovatie van de basisschool EDISON was te Hoboken waar er Gierzwaluwnesten waren. Verschillende mensen van Ardea met Walter de Weger als trekker hebben dit project opgevolgd, samen met Gierzwaluw-specialist van het APUS team Johan Kempeneers en de boswachter van ANB

Lucas Bergmans hebben ze verschillende vergaderingen gevolgd met de bouwheer. De bestaande voorzet kasten werden tijdelijk verplaatst, ondertussen is de gevel zo hoog opgebouwd dat ze nieuwe nestkasten in de muur hebben kunnen inbouwen. Dus voor het nieuwe broedseizoen zal hopelijk alles in orde zijn al zullen de werken waarschijnlijk nog niet afgerond zijn. Dit project zal zeker verder worden opgevolgd, ook de bezetting van de kasten zal gemonitord worden.

De Belgische Vogeldag vindt dit jaar na onderbreking van corona plaats op zaterdag 21 januari, zie in dit nummer voor meer info. Ook de nacht van de Steenuil zal dit jaar doorgaan, zeker een aanrader voor gezinnen met kinderen !

Voor Vogelwerkgroep Ardea
Eddie Schild

Vogelwerkgroep Ardea info kan je raadplegen via www.hobokensepolder.be/vwg-ardea, of via www.zuidrand.be (ga naar Ardea), of via Facebook of Blog.

Vogelverslagen zijn te raadplegen op www.hobokensepolder.be/vwg-ardea/vogelwaarnemingen

Eksters in de vlucht - foto: Paul Vermuyten

Hove zet een stap belangrijke vooruit naar meer bomen en belangrijke groenstructuren

Op initiatief van het gemeentebestuur, de hovese milieuraad en met belangrijke inzet vanwege Natuurpunt, keurde de voltallige gemeenteraad op 26 oktober éénparig het voorstel van visienota voor de opstart van een Groen Onroerend Patrimonium Plan (GOP) goed. Hiermee erkent Hove expliciet de waarde van bomen en belangrijke groenstructuren voor klimaat, landschap, waterregulering en biodiversiteit. Daarom gaat ze groenstructuren gelijk beheren als erfgoed of ander onroerend goed, zoals huizen; vandaar de naam van het plan. Belangrijke bomen en groenstructuren worden in kaart gebracht, in een inventaris opgenomen, een financiële waarde toegekend en beheerplannen voor aangemaakt (zie 6 stappen). Bovendien wordt het groenpatrimonium flink uitgebreid met de doelstelling om tegen 2030 minstens 2 extra bomen per inwoner te planten.

Het vroegere “kapreglement” wordt vervangen door een meer positief geïnspireerd bomenbeheerplan waarbij voor iedere verwijderde boom er 2 in de plaats moeten komen ter plaatse, of financieel gecompenseerd als het niet anders kan. 2 concepten zijn hierbij erg belangrijk. Een boom krijgt een echte fysieke economische waarde toegekend (zoals de prijs van een huis) die aardig kan oplopen in het geval van waardevolle bomen. Dit zet éénieder (eigenaren maar ook maatschappijen die leidingen aanleggen bv.) aan tot respect en omzichtigheid. Een tweede punt is dat de herinplantregeling uitdrukkelijk rekening houdt met het belang van de boom of groenstructuren die eventueel moeten vervangen worden, qua soorten samenstelling en grootteklasse. Maar laat het duidelijk zijn.... Er wordt in eerste instantie gestreefd naar het maximale behoud van het huidige bestand en een snelle uitbreiding via zoekprojecten.

Wat willen we daarom doen ?

26/11/2022

1. Bomen en groenstructuren **professioneel** beheren als (groen)patrimonium
2. **Meer aanplanten** zowel op openbaar domein als door burgers (incl. geveltuinjes)
3. **Ontharden en plantengaan samen**
4. **Duidelijkheid in transparantierend** bomenbeheer (incl. kappen en herinboeking)
5. **Goed communiceren** hierover en correcte handhaving
6. De handen uit de mouwen steken

Natuurpunt is bijzonder blij met deze visienota en zal verder blijven meewerken om dit in praktijkrichtlijnen en daden om te zetten. Het feit dat de gemeente meteen de daad bij het woord heeft gevoegd en een aanzienlijke aanplanting in het Frijthout heeft uitgevoerd op 27 november, geeft duidelijk aan dat het hen menens is.

Gezien het belang van de goedkeuring van de visienota (omstandig gemotiveerd document van bijna 60 blz) geven we hierbij een samenvatting weer die we als natuurpunt maar wat graag willen verspreiden naar de buurgemeenten en het regionaal landschap om gelijkaardige initiatieven te nemen.

10 uitgangspunten van het nieuwe Bomenplan: naar een Groen Onroerend Patrimonium (GOP) voor Hove

Kernwoorden: bomen-en groenbeheer is onderdeel van klimaat en biodiversiteitsbeleid, kapreglement wordt bomenbeheer-reglement, inventaris waardebepaling en beheerplan voor waardevolle bomen en groenstructuren, meer tegeltuinen, bomen en streekeigen groenstructuren te Hove op openbaar en privé terrein, Hove plant 2 bomen per inwoner, heldere procedures, duidelijkheid en goede rapportering, we beheren bomen en groenstructuren als waardevol onroerend patrimonium (GOP)

1. Bomen, heggen en hagen (groenstructuren) spelen een belangrijke en groeiende rol in klimaat-, warmte-, biodiversiteits-, water- en landschapsbeheer.
 2. Het effect hiervan is groot en versterkend:
 - a) De bodem in bossen en onder bomen/heggen is meer dan 10° koeler dan in de zon. In tuinen met bomen en groenstructuren wordt het daarom NIET tropisch warm (1)
 - b) Verharde delen zonder bomen/groenstructuren worden meer en meer “hitte eilanden” met gemiddelde jaartemperaturen die > 2° warmer liggen en op zonnige dagen soms > 10°C
 - c) Bomen en groenstructuren houden water vast en beperken door schaduw de bodem-opwarming en waterverdamping
 - d) Bomen en groenstructuren zorgen voor een belangrijke bijdrage aan de CO2 beheersing. 30-46 bomen compenseren 1 ton CO2 (2)
 - e) Tegelijkertijd zorgen bomen en vooral verbindende groenstructuren voor meer biodiversiteit
- Gebrek aan water, hitte en veel zon, versterken elkaar. Bomen en groen doorbreken deze vicieuze cirkel !

3. We vinden het **wijwater niet uit** ! We leren uit bestaande ervaring:

- Singapore: “no tree, no street”, “green away, your driveway....away”
- Enkele “Duitse lenders”: paarden hebben schaduw nodig: wil je een paardenweide dan moet je er een boomgaard in aanplanten (in een deel van de weide) en/of in een haag voorzien
- Duitstalig gebied in België: verbod om heggen en hagen te vervangen door muurtjes, gemotiveerd door de bescherming van de biodiversiteit, temperatuur- en waterbeheer en belangrijke landschapswaarde
- Bomen hebben een belangrijke “economische waarde”: reglement van vereniging voor openbaar groen (VVOG) toegepast bij het beschadigen van bomen en groenstructuren, vb bij een verkeersongeluk (3)
- Aanbevelingen Curieuzeneuzen: ‘*werk steeds geïntegreerd: vervang zoveel mogelijk grijs door groen, bak je tuin af met “levende afsluitingen”, zet bomen in als natuurlijke parasols, lui zijn brengt op (minder maaien en meer biodiversiteit)...*’ (4)
- Vlaanderen wil bosareaal uitbreiden (4000 ha tegen 2024, 10.000 ha tegen 2030) en minstens per inwoner 1 nieuwe boom planten
- De Green Deal van Europa zet ook sterk in op meer bomen en groen om de klimaat, water en biodiversiteitscrisis te lijf te gaan. De Green Deal voorziet 2 miljard nieuwe bomen in de EU tegen 2030. De Europese klimaatsubsidies zijn o.a. verbonden aan het behalen van deze doelstelling. (5)

1 Curieuzeneuzen – Wetenschap door burgers.

2 Berekening CO2 compensatie bomen | Encon

3 www.vvog.info/waardebepaling

4 Duik in de resultaten van CurieuzeNeuzen in de Tuin 2021 – Curieuzeneuzen

5 Green Deal Natuurlijke tuinen | Departement Omgeving - Vlaamse overheid (vlaanderen.be)

4. Wat willen wij er **daarom aan doen** te Hove:

- Bomen en groenstructuren professioneel beheren als groenpatrimonium: iedereen kan/moet bijdragen
- Meer streekeigen bomen en groenstructuren aanplanten en kundig beheren: zowel door de gemeente als door privé partners (inclusief tegeltuintjes verder stimuleren)
- Nagaan waar we kunnen ontharden als onderdeel van kundig waterbeheer en hierbij systematisch te werk gaan
- Duidelijkheid en transparantie door heldere en transparante richtlijnen en procedures (bv. rond het bomenbeheerreglement)
- De economische en welzijns waarde van bomen en groen goed beheren
- Goed communiceren hierover: een gepaste communicatiecampagne en structuur
- De handen uit de mouwen steken: de plantdag(en)

5. Bomen en groenstructuren **professioneel beheren** als groenpatrimonium

Via het uitwerken van een **bomenplan** (2023) willen we bomen en groenstructuren gaan beheren als een groen onroerend patrimonium (GOP) door:

- Belangrijke bomen en groenstructuren te inventariseren, hun waarde te bepalen evenals een beheerplan voorzien
- Al deze bomen en groenstructuren opnemen in een inventarisatie- en beheerregister
- Voor alle andere openbare bomen en groenstructuren duidelijke beheerplannen te voorzien
- Promoten van streekeigen groen
- Boombeschadiging bij wegen-, leidings- en bouwwerken maximaal voorkomen door de werkelijke waarde van groen in rekening te brengen

6. **Meer bomen en groenstructuren** aanplanten en kundig beheren

- Objectief om minstens **2 bomen voor iedere burger te planten** de komende 5 jaar (dit kan ook geboortebomen of en nieuwkomers-bomen omvatten)
- Een gemeentelijke bomenteller introduceren.
- Maximaal inzetten op streekeigen en klimaatrobuust groen aangezien meer aangepast en robuuster.
- Inventaris opstellen waar te Hove bomen en hagen op openbaar domein kunnen bijgepland worden
- Bomen en heggenplantactie(s) stimuleren (zie o.a. jaarlijkse “behaag natuurlijk actie”)
- Gemeentelijk reglement om meer groen te stimuleren (vb geen nieuwe muurtjes, paardenweiden met heggen of fruitbomen, ...)
- Een groenbeheerloket waar advies kan ingewonnen worden rond aanplanting en beheer

7. Nagaan waar we kunnen **ontharden** als onderdeel van een kundig waterbeheer
- Inventaris opstellen welke delen van het openbaar domein kunnen onthard worden
 - Ontharding op privéterrein stimuleren via acties
 - Streng toezien en verbodsbepalingen op nieuwe of onvergunde verhardingen
 - Ontharde delen van groenstructuren of wadi's voorzien waar mogelijk
 - Steeds beplanting meenemen in onthardingsprojecten

8. Duidelijkheid en transparantie door **heldere en transparante richtlijnen en procedures**

Duidelijk en éénduidig reglement rond beheer van bomen en waardevolle groenstructuren

- kappen en herinboeting (aan vb 25 % van feitelijke waarde, dubbel % in geval van kwaadwillig opzet)
- duidelijke omschrijving wat kan en niet kan als motivatie voor aanvraag bomenkap
- Iedere te kappen boom wordt gecompenseerd door 2 bomen waarvan minimale omvang en soorten wordt bepaald in het reglement
- Waarvan principieel minstens 1 boom ter plaatse dient herplant. De tweede mag gecompenseerd worden (financieel) voor aanplant in de gemeente via bomenfonds/bank. Uitzonderingsregels hierop zijn duidelijk en transparant.
- Heldere en moderne procedure rond aanvraag, behandeling, advies, beslissing en opvolging van beheeraanvraag

9. **Goed communiceren** hierover

- Vernieuwde aanpak rond bomenbeheerreglement en groenbeheer communiceren op overlegavond en sessies, via InfoHove en via website gemeente en sociale media
- Jaarlijkse rapporteringsresultaten aan gemeenteraad. In het bijzonder: vooruitgang inventaris, aantal nieuw geplante bomen, oppervlakte onthard terrein, overzichtstoepassing beheerreglement, ...

10. **De handen uit de mouwen steken**: op reguliere basis zal de gemeente heggen en hagenacties ondersteunen en bomenaanplantingen samen met de bevolking organiseren.

DE WINKEL VERREKIJKERS TELESCOPEN NACHTKIJKERS STATIEVEN MICROSCOPEN DIVERSEN CONTACT

✓ 40 JAAR EXPERTISE ✓ OFFICIËLE PARTNER NATUURPUNT ✓ RUIM ASSORTIMENT ✓ 30 JAAR GARANTIE

**ONTDEK DE NATUUR
ZOALS ZE ECHT IS**

SIGHTS OF NATURE
Vlamingveld 89
8490 Jabbeke, Belgium
T: +32 (0)50 31 50 01
T: +32 (0)50 31 68 47
son@deputter.com

Nu we in volle winterperiode zitten, kunnen we even terugblikken op enkele opmerkelijke waarnemingen op het fort.

De Grote gele kwikstaart is een aan water gebonden zangvogel en zien we steeds in de onmiddellijke omgeving van het vestingwater. Op 20 augustus en op 13 september noteerden we deze soort. Op die laatste datum zelfs met 5 exemplaren. Vermoedelijk betrof het een koppel met uitgevlogen jongen, ook op 12 november pleisterend. Op 13 september 5 Staartmezen bovenaan in een Meidoornstruik. Op 29 september heel even de Boomvalk "gespot" die over het fort vloog evenals 2 Buizerds, waarvan één ex. met lichte onderzijde.

Eind september en eerste helft van oktober nog nooit geziene hoeveelheden paddenstoelen zoals ook op andere gebieden werd vastgesteld.

Er waren vele Parasolzwammen, verder Groene anijstrectherzwam, Groene knolammaniet, 5 ex. Reuzenbovist en nog zovele andere. Alleen onze Gekraagde aardsterren lieten het wat afweten.

Om een voldoende variatie in biotopen te behouden moeten er regelmatig beheerwerken uitgevoerd worden. Een erg arbeidsintensief werk, maar onze beheerploeg zet zich daar met hart en ziel voor in ! Het resultaat van deze inspanningen zien we later. Een speciale opdracht is het openhouden en uitdiepen van de gracht rond de rietkraag.

Met zijn lange holle wortels probeert het Riet zoveel mogelijk terrein in te palmen waardoor het open en niet te diep water geleidelijk dichtgroeit. Zo'n open water is noodzakelijk voor kikkers en salamanders. Zowat om de twee jaar wordt deze gracht "onder handen genomen". Het oprukkende riet wordt uitgetrokken door Raymond die met een waadpak de gracht in glijdt en soms tot aan zijn borst in het water en de modder staat !

Niemand van de beheerploeg doet dit hem na ! Vanaf de oever wordt er modder bestaande uit afgevallen bladeren met rijf en speciale emmers uitgeschept. Op de verlandingsplaatsen worden er zaailingen van elzen en wilg uitgetrokken met een lange stalen kabel en een "tirfor". Dit jaar werd zelfs een roeibootje ingezet om deze klus te klaren. Zelfde scenario om grote in het water gevallen bomen te verwijderen.

Gemotiveerde vrijwilligers met handen aan hun lijf zijn nog steeds welkom.

foto's: Eva Suls

9/10 Plantentuin Meise

15 deelnemers

Gids: Sonja Deneve & Jean-Marie Vanhove

Leiding: Lucy de Nave

Verslag: Chris De Ranter

Foto: Walter Nuyts

Het was een van de vele zonnige dagen in oktober. Op het monumentale welkomstplein 'Keizerin Charlotte' - de recent heringerichte ingang van de Plantentuin van Meise - stonden Sonja en Jean-Marie, onze gidsen voor vandaag, ons op te wachten. We waren met zo'n 15 personen, allemaal erg benieuwd naar tekenen van de herfst in dit domein.

De dreef naar het kasteel van Bouchout was opnieuw aangeplant met jonge maar erg mooie watercypressen (Metasequoia). Het kasteel lieten we voorlopig links liggen want we doken met z'n allen de Middeleeuwse tuin in. Onze gidsen vertelden honderduit over de structuur van zo'n tuin en de planten die de ommuurde tuin herbergt.

Weer buiten kregen we te horen waarom sommige bomen rood kleuren in de herfst: omdat de boom het bladgroen uit de bladeren onttrekt en opslaat in de wortels om de winter door te komen. Het rood zat er dus in de zomer ook, alleen zagen we het niet tussen al dat groen! Verder ging de tocht. Tussen majestueuze beuken bijvoorbeeld. Die stonden er al toen België geboren werd. De bordjes die op sommige stammen hangen, tonen niet alleen de naam van de boom maar ook wanneer die werd geplant. De oude tulpenboom (Liriodendron Tulipifera) stond er al vóór het park openbaar domein werd dus naar zijn leeftijd konden we enkel raden. Aan de stam te zien was hij héél oud.

We wandelden gezapig verder. Naar de vijver aan het kasteel. Hier werd in het voorjaar een 'Eilandtuin' gerealiseerd. De vroegere vijver werd voorzien van aangepaste beplanting. Kronkelende betonpaadjes leiden de bezoekers over het water. Een wonderlijke belevenis.

Tot slot verkenden we de rozentuin. Verschillende struiken stonden te pronken met bloedrode bottels, in velerlei soorten. Het hek in de omheining werd goed gesloten want

reeën lusten die rozenbottels wel!

We wisten al wel dat de eiken dit jaar overdadig veel eikels hebben geproduceerd maar ook de kastanjabomen leveren veel vruchten. En wij maar rapen en smikkelen onderweg!

Het was een heerlijke wandeling in een prachtig park. Zeker ook een bezoek waard in andere seizoenen. Bedankt, Sonja en Jean-Marie voor de vele interessante weetjes!

20/11 Vogeltocht Noordelijk eiland Wintam 11 deelnemers

Leiding: Tuur Wuyts

Verslag Carsten Sels

Het Noordelijk Eiland is een stukje unieke natuur tussen de Schelde, Rupel en het Zee-kanaal Schelde - Brussel. Dit landschap wordt beheerd door het Agentschap voor Natuur en Bos. Het is een waar vogelparadijs, met 3 plassen en daarnaast ook vele rietkragen, struwelen en een begraasd open grasland-schap. De vogeltrek is inmiddels op zijn einde gelopen dus wij besloten er dan ook de nieuwe wintergasten te gaan verwelkomen.

De groep bestond uit 11 personen en iedereen had er veel goesting in - ondanks het weerbericht dat niet veel goeds voorspelde. Met Tuur aan de leiding en Wim als gids sprongen we enthousiast de veerboot op. De boottrip zorgde meteen voor een leuke vakantie-tem-

ming.

De eerste twee plassen onthulden onmiddellijk enkele mooie vogels: Wintertaling, Slobeend en Grauwe Gans. Gids Wim maakte ons attent op het geluid van de Cetti's zanger in de rietkraag. Zoals zo vaak was de zanger visueel nergens te bespeuren! Iets daarna zagen we gelukkig wél een Roodborsttapuit in het struikgewas wippen. Ook een Witgat liet zich foeragerend zien aan de oevers - al vloog hij al snel tierend de lucht in.

De derde plas is de grootste en daar zaten dan ook de meeste vogels. Een kolonie Kieviten - ongeveer 400 stuks volgens de telling van de gids - zat hier <piieeee-wit> op repeat te roepen. Af en toe vloegen ze sierlijk en indrukwekkend op. Door de telescoop konden we ook een enkele Bonte Strandloper vol in zijn winterkleed waarnemen, die zoals altijd uiterst chaotisch van her naar der liep. Daarnaast zagen we hier nog Bergeend, Krakeend en Wintertaling in grote getalen.

Ondertussen werd het observeren belemmerd door aanhoudende, hevige regen. We besloten uiteindelijk dan ook de veerboot weer op te springen om nog even na te genieten in het Oud Tolhuis met een warm drankje.

Een fijne en geslaagde dag!

Kalender * inschrijven noodzakelijk

2 januari: nieuwjaarswandeling Fort 7
* 7 januari: erfgoedwandeling Fort 7
7 januari: winteravond
*21 januari: Belgische vogeldag
21 januari: natuurwerkdag Uilenbos
*22 januari: erfgoedwandeling Fort 7
*28 januari: vleermuizentelling
*29 januari: bustocht Zeeland
* 4 februari: erfgoedwandeling Fort 7
*11 februari: Ankona
*12 februari: ganzen & zwanen
*18 februari: LAV
*19 februari: ringsessie
*19 februari: erfgoedwandeling Fort 7
26 februari: Broek De Naeyer

* 4 maart: erfgoedwandeling Fort 7
*11 maart: spechtenwandeling
*18 maart: Halsbandparkieten telling
*19 maart erfgoedwandeling Fort 7
*25 maart: nacht van de Steenuil
26 maart: voorjaarswandeling Fort 7
* 1 april: erfgoedwandeling Fort 7
* 1 april: Blauwe reigertelling
2 april: Zevenbergenbos
10 april: voorjaarswandeling Uilenbos
16 april: Otzi-wandeling
*16 april erfgoedwandeling Fort 7
*23 april: ochtendwandeling Kruike & Rupelmonde
23 april: voorjaarswandeling Fort 7
*29 april erfgoedwandeling Fort 7
*30 april: Doelpolders

Teksten voor het volgend nummer graag tegen 20 februari